srijeda, 20. siječnja 2021.

P9_TA(2021)0013

Provedba zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2020.

Rezolucija Europskog parlamenta od 20. siječnja 2021. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2020. (2020/2207(INI))

(2021/C 456/08)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor iz Lisabona,

— uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 20. prosinca 2013., 26. lipnja 2015., 15. prosinca 2016., 22. lipnja 2017., 28. lipnja 2018., 14. prosinca 2018., 20. lipnja 2019., 12. prosinca 2019. i 21. srpnja 2020.,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici od 25. studenoga 2013., 18. studenoga 2014., 18. svibnja 2015., 27. lipnja 2016., 14. studenoga 2016., 18. svibnja 2017., 17. srpnja 2017., 25. lipnja 2018., 17. lipnja 2019. i 17. lipnja 2020.,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o uspostavi pakta za civilni ZSOP,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 10. prosinca 2018. o ženama, miru i sigurnosti,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća o okviru za zajednički diplomatski odgovor EU-a na zlonamjerne kiberaktivnosti od 19. lipnja 2017.,

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća o mladima, miru i sigurnosti od 7. lipnja 2018. i mladima u okviru vanjskog djelovanja od 5. lipnja 2020.,

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2019/797 od 17. svibnja 2019. o mjerama ograničavanja protiv kibernapada koji predstavljaju prijetnju Uniji ili njezinim državama članicama ([1]),

— uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 10. prosinca 2019. o dodatnim nastojanjima za jačanje otpornosti i suzbijanje hibridnih prijetnji,

— uzimajući u obzir dokument naslovljen „Zajednička vizija, zajedničko djelovanje: jača Europa – globalna strategija Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku”, koji je potpredsjednica Komisije / Visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku predstavila 28. lipnja 2016.,

— uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Europskom parlamentu i Vijeću o Akcijskom planu za vojnu mobilnost od 28. ožujka 2018. (JOIN(2018)0005),

— uzimajući u obzir zajedničke izjave predsjednika Europskog vijeća i Komisije te glavnog tajnika NATO-a od 8. srpnja 2016. i 12. srpnja 2018.,

— uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,

— uzimajući u obzir Helsinški završni akt iz 1975. koji je objavila Organizacija za europsku sigurnost i suradnju,

— uzimajući u obzir zajednički skup 42 prijedloga koji su 6. prosinca 2016. podržala vijeća EU-a i NATO-a i izvješća o napretku od 14. lipnja 2017. i 5. prosinca 2017. o njihovoj provedbi te novi skup 32 prijedloga koji su oba vijeća podržala 5. prosinca 2017.,

([1]) SL L 129 I, 17.5.2019., str. 13.

— uzimajući u obzir Peto izvješće o napretku od 16. lipnja 2020. o provedbi zajedničkog skupa prijedloga koji su 6. prosinca 2016. i 5. prosinca 2017. odobrila vijeća EU-a i NATO-a,

— uzimajući u obzir da će izlazak Ujedinjene Kraljevine, jedne od najučinkovitijih europskih vojnih sila, imati golem utjecaj na potencijal obrambenih sposobnosti EU-a,

— uzimajući u obzir rusku nezakonitu invaziju i pripojenje Krima,

— uzimajući u obzir povrede zračnog prostora i morskih granica država članica koje provodi Rusija,

— uzimajući u obzir povećanje gospodarske i vojne prisutnosti Kine u Sredozemlju i afričkim zemljama,

— uzimajući u obzir prijetnju domaćeg i stranog terorizma, ponajprije od skupina kao što je ISIL,

— uzimajući u obzir nove tehnologije poput umjetne inteligencije, svemirskih kapaciteta i kvantnog računalstva koje otvaraju nove mogućnosti za čovječanstvo, ali i donose nove izazove u području obrane i vanjske politike koji zahtijevaju jasnu strategiju i konsenzus među saveznicima,

— uzimajući u obzir Drugo izvješće o napretku o prioritetima EU-a i UN-a o mirovnim operacijama i upravljanju kriznim situacijama za razdoblje 2019. – 2021.,

— uzimajući u obzir rezolucije Opće skupštine Ujedinjenih naroda 3212(1974), 32/15(1977), 33/15(1978), 34/30(1979) i 37/253(1983),

— uzimajući u obzir rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda (UNSCR) 353(1974), 361(1975), 367(1975), 458 (1979), 541(1983), 550(1984), 649(1990), 716(1991), 750(1992), 774(1992), 789(1992), 889 (1993), 939(1994), 1032(1995), 1062(1996), 1250(1999), 2009(2011), 2095(2013) i 2174(2014),

— uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda, obraćajući posebnu pozornost na cilj br. 16 kojim se promiču mirna i uključiva društva radi održivog razvoja,

— uzimajući u obzir publikaciju UN-a iz lipnja 2018. naslovljenu „Program UN-a za razoružanje – Osiguravanje naše zajedničke budućnosti”,

— uzimajući u obzir Pregled Europskog revizorskog suda br. 09/2019 o europskoj obrani,

— uzimajući u obzir svoje rezolucije od 14. prosinca 2016. ([2]), 13. prosinca 2017. ([3]), 12. prosinca 2018. ([4]) i 15. siječnja 2020. ([5]) o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. lipnja 2018. o odnosima EU-a i NATO-a ([6]),

— uzimajući u obzir svoju Preporuku Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o pripremi postupka revizije Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (NPT) 2020. godine, kontroli nuklearnog oružja i mogućnostima nuklearnog razoružanja,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o izvozu oružja: provedba Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP ([7]),

([2]) SL C 224, 27.6.2018., str. 50.
([3]) SL C 369, 11.10.2018., str. 36.
([4]) SL C 388, 13.11.2020., str. 91.
([5]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0008.
([6]) SL C 28, 27.1.2020., str. 49.
([7]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0224.

srijeda, 20. siječnja 2021.

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. veljače 2019. o budućnosti Sporazuma o nuklearnim bojnim glavama srednjeg dometa i utjecaju na Europsku uniju ([8]),

— uzimajući u obzir svoje stajalište od 18. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za obranu ([9]),

— uzimajući u obzir svoju Preporuku Vijeću o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći ([10]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o autonomnim oružanim sustavima ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. srpnja 2020. o zaključcima izvanrednog sastanka Europskog vijeća od 17. do 21. srpnja 2020. ([12]),

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0265/2020),

1. podsjeća na ambiciju EU-a da bude globalni akter u promicanju mira i sigurnosti te poziva na to da se njegove aktivnosti i politike usmjere na održavanje međunarodnog mira, sigurnosti, učinkovitog multilateralizma, suradnje, globalne stabilnosti i aktivne potpore međunarodnom poretku utemeljenom na pravilima, međunarodnom pravu, ljudskim pravima i demokraciji, u skladu s načelima i vrijednostima Povelje UN-a i ciljevima utvrđenima u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU);

2. naglašava da će, s obzirom na trenutačne, sve veće višedimenzionalne prijetnje globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj sigurnosti i stabilnosti s kojima se EU suočava u izrazito multipolarnom i nepredvidivom okruženju, s odlučnijim i konkurentnijim globalnim i regionalnim silama te promjenjivim savezima, samo kombiniranjem snažne i ujedinjene Europske unije i njezinih država članica, u bliskoj suradnji sa sličnim demokracijama, europski akteri moći oblikovati snažniju zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku (ZSOP) kako bi osigurali snažniju i relevantniju ulogu na međunarodnoj sceni u novom geopolitičkom okruženju i doprinijeli miru, sigurnosti ljudi, održivom razvoju, prosperitetu, slobodi, poštovanju temeljnih prava i vrijednosti te demokraciji;

3. napominje da trajno pogoršanje strateškog okruženja Unije izravno ili neizravno utječe na sigurnost njezinih država članica i građana; ističe da u tom nestabilnom i nepredvidljivom okruženju Unija i države članice zajedno trebaju imati veću ulogu kako bi zajamčile sigurnost svojih država članica, građana i vrijednosti od multilateralnih prijetnji, rizika i izazova;

4. prima na znanje cilj Europske unije da razvije europsku stratešku autonomiju, što je ambicija koja se temelji na mogućnosti Unije da neovisno procijeni kriznu situaciju i donosi samostalne odluke te na njezinoj sposobnosti da djeluje samostalno, ako okolnosti to zahtijevaju, kako bi obranila svoje interese i vrijednosti, uz puno poštovanje savezâ i svojih strateških partnera, poštujući načelo komplementarnosti s NATO-om;

5. poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i Vijeće da razviju zajedničku službenu definiciju strateške autonomije te da vrlo jasno definiraju njezine ciljeve, sredstva i resurse potrebne za provedbu; smatra da je sposobnost autonomnog djelovanja važno sredstvo za EU da ojača svoje multilateralno djelovanje, učini ga manje osjetljivim na vanjske prijetnje i da bude pouzdaniji partner u multilateralnom poretku utemeljenom na pravilima;

6. smatra da je kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 ukazala na ranjivost EU-a i njegovu ovisnost o trećim zemljama; stoga naglašava da je potreba za jačanjem napora EU-a prema strateškoj autonomiji u tom kontekstu još važnija;

7. napominje da je postignut određeni napredak u provedbi ZSOP-a; pozdravlja činjenicu da je EU i dalje predan povećanju svoje globalne prisutnosti i sposobnosti da promiče i pruža sigurnost na globalnoj razini, uključujući s pomoću misija i operacija ZSOP-a, u cilju postizanja održivog mira, stabilnosti, sigurnosti i prosperiteta te aktivnog doprinošenja prevladavanju i rješavanju sukoba diljem svijeta, posebno u susjedstvu EU-a;

([8]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0130.
([9]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0430.
([10]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0330.
([11]) SL C 433, 23.12.2019., str. 86.
([12]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0206.

8. pozdravlja najavu potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da će do kraja 2020. biti predstavljena analiza zajedničkih prijetnji i izazova, koja će pružiti temelj za rasprave o politikama s državama članicama i za razvoj Strateškog kompasa; napominje da će Strateški kompas poslužiti za jačanje i usmjeravanje provedbe razine ambicije EU-a utvrđene 2016. godine te za utvrđivanje strateškog pristupa i specifičnih ciljeva u četirima ključnim područjima: upravljanju kriznim situacijama, otpornosti, kapacitetima i partnerstvima, najkasnije do 2022.; naglašava da je to potrebno jer EU treba izraditi ogledne scenarije za vojne i civilne intervencije i dobro se pripremiti na operativnoj i političkoj razini; nada se da će Strateški kompas, kao prvi korak prema razvoju neovisnog operativnog kapaciteta EU-a, utrti put prema usklađenijoj strateškoj kulturi i tako olakšati donošenje odluka u Uniji;

9. razmatra predstaviti vlastita izvješća i preporuke o ključnim područjima Strateškog kompasa kako bi pružio parlamentarni doprinos i smjernice, u skladu s demokratskim institucionalnim načelima;

10. naglašava primarnu geopolitičku važnost koju za Uniju imaju održiva regionalna stabilnost, sigurnost i prosperitet te sprečavanje destabilizirajućih procesa u njezinu susjedstvu, i istočnom i južnom, te na Arktiku; naglašava ključnu ulogu operacija EUFOR Althea i EULEX Kosovo u promicanju stabilnosti i sigurnosti jačanjem otpornosti zemalja i promicanjem izgradnje kapaciteta u regiji od strateške važnosti za EU; pozdravlja produljenje mandata misija EULEX Kosovo i EUAM Ukraine te ponavlja važnost uključivanja ZSOP-a na zapadnom Balkanu i u istočnom susjedstvu; potiče preispitivanje aktualne misije ZSOP-a EUAM Ukraine kako bi se utvrdilo na koji se način njome može dodatno podržati sigurnost Ukrajine;

11. ističe činjenicu da nestabilnost u južnom susjedstvu EU-a, posebno u regijama Sahela, zapadne Afrike i Roga Afrike, u konačnici ima negativan učinak prelijevanja, osobito na južno susjedstvo EU-a, i stoga predstavlja direktan izazov upravljanju europskim vanjskim granicama;

12. zabrinut je zbog činjenice da vojne snage Ruske Federacije i dalje okupiraju velike dijelove Ukrajine i Gruzije, čime krše međunarodno pravo, da su još uvijek prisutne u Republici Moldovi te da Rusija i dalje destabilizira mir i sigurnost u regiji; izražava zabrinutost zbog nezapamćenih razmjera kampanja dezinformiranja u istočnom susjedstvu koje se odvijaju pod pokroviteljstvom država; i dalje osuđuje rusku vojnu intervenciju i nezakonito pripojenje Krimskog poluotoka te njezino održavanje zamrznutog sukoba u Moldovi; naglašava potrebu za jedinstvenim stajalištem o politici EU-a u tom kontekstu;

13. pozdravlja prekid neprijateljstava u Gorskom Karabahu i oko njega; sa zabrinutošću ističe vojnu uključenost trećih zemalja u sukob, a posebno destabilizirajuću ulogu i uplitanje Turske; poziva na provođenje međunarodne istrage o navodnoj prisutnosti stranih boraca te upotrebi kazetnog streljiva i fosfornih bombi; poziva Europsku uniju i međunarodna tijela da osiguraju da ratni zločini u Gorskom Karabahu i upotreba zabranjenog oružja u sukobu u Gorskom Karabahu ne ostanu nekažnjeni; ustraje u tome da je potrebno omogućiti da se humanitarna pomoć probije, da se bez odgode nastavi s razmjenom zatvorenika i žrtava te da je potrebno očuvati kulturnu baštinu Gorskog Karabaha;

14. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nedavnih eskalacija napetosti u nekim potencijalnim žarištima u indo-pacifičkoj regiji, kao što su sporna granica Indije i Kine, Istočnokinesko i Južnokinesko more te Tajvanski tjesnac, što se odnosi i na sve provokativnije vojne manevre Kine usmjerene prema Tajvanu; poziva sve uključene strane da svoje razlike razriješe mirnim putem kako bi se smanjile napetosti i da se suzdrže od poduzimanja jednostranih mjera kako bi se promijenio *status quo*; naglašava važnost mirnog razvoja događaja na obje strane Tajvanskog tjesnaca za održavanje mira, stabilnosti i prosperiteta u Kini i Tajvanu te u azijsko-pacifičkoj regiji, koja je i dalje od ključne važnosti za interese EU-a; poziva EU i države članice da preispitaju svoju politiku suradnje s Tajvanom i da surađuju s međunarodnim partnerima istih nazora kako bi se demokratski Tajvan zaštitio od stranih prijetnji; izražava zabrinutost zbog kampanje dezinformiranja koju su protiv demokracija u indo-pacifičkoj regiji, uključujući Tajvan, pokrenule zlonamjerne treće zemlje kako bi se potkopali napori u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19; poziva EU i njegove države članice da podrže smisleno i pragmatično sudjelovanje Tajvana, u svojstvu promatrača, u mehanizmima, aktivnostima i sastancima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), kako bi se zajednički borili protiv globalne javnozdravstvene krize;

15. iznimno je zabrinut zbog nezakonitih aktivnosti i prijetnji vojnim djelovanjem protiv država članica koje provodi Turska u istočnom Sredozemlju te ih oštro osuđuje; sa zabrinutošću napominje da se jednostranim mjerama koje Turska provodi unatoč naporima uloženima u smirivanje sukoba krši međunarodno pravo i izravno utječe na suverenitet nekih

država članica; ponovno ističe spremnost Unije da upotrijebi sve instrumente i mogućnosti koji su joj na raspolaganju, uključujući one iz članka 29. UEU-a i članka 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), kako bi obranila svoje interese i interese svojih država članica; podsjeća na nedavne zaključke Vijeća o istočnom Sredozemlju i poziva na novu sveobuhvatnu strategiju EU-a i Turske;

16. naglašava da pristup sigurnoj vodi za piće može dovesti do ozbiljnih sukoba; naglašava da Europska unija mora donijeti političku strategiju kako bi olakšala pronalaženje rješenja u područjima koja bi se lako mogla destabilizirati te istodobno potaknula zemlje koje se nalaze u najvažnijim područjima sukoba povezanih s vodom da potpišu Helsinšku konvenciju o vodi iz 1992., dovršenu u New Yorku 1997., o zaštiti i uporabi prekograničnih vodnih putova i međunarodnih jezera;

Konsolidacija ambicija Europske unije: jačanje učinkovitosti misija i operacija ZSOP-a u nepredvidljivom i destabiliziranom okruženju

17. smatra da se ZSOP prvenstveno temelji na sposobnosti Unije za provedbu civilnih i vojnih misija i operacija u kriznim situacijama koje utječu na sigurnost Unije i njezinih država članica ili zahtijevaju međunarodnu intervenciju u skladu s međunarodnim pravom te Poveljom i rezolucijama UN-a; napominje da Unija trenutačno provodi 11 civilnih i šest vojnih misija i operacija, od kojih su tri vojne misije izvršne (ATALANTA, EUNAVFOR MED IRINI, EUFOR ALTHEA), a tri neizvršne (EUTM Mali, EUTM Somalia, EUTM RCA); podsjeća na to da je cilj mandata misija ZSOP-a, među ostalim, poticanje reforme sigurnosnog sektora, unapređenje reforme pravosuđa te jačanje vojne i policijske obuke; preporučuje pravilnu i redovitu evaluaciju misija i operacija kako bi se utvrdilo na koji način bi se njihova učinkovitost mogla dodatno poboljšati; naglašava važnost raspoređivanja misija na brži, fleksibilniji i dosljedniji način;

18. sa žaljenjem konstatira da neke države članice još uvijek nemaju političku volju sudjelovati u misijama i operacijama ZSOP-a na značajan i vjerodostojan način; naglašava važnost jačanja misija i operacija, kako u pogledu ljudskih resursa, tako i u pogledu mandata; poziva države članice da povećaju doprinos snaga i sredstava za sve misije i operacije ZSOP-a, posebno uzimajući u obzir postojeće nedostatke, s obzirom na to da je pitanje financiranja misija i operacija ZSOP-a ključno za njihovu održivost, posebno u kriznim vremenima, te uzimajući u obzir pitanje potencijalno rastućih napetosti i sukoba; naglašava da se proračun za ZSOP ne bi smio dovoditi u pitanje;

19. ističe da sudjelovanje žena u misijama ZSOP-a doprinosi učinkovitosti misija i podiže kredibilitet EU-a kao zagovornika ravnopravnosti žena i muškaraca u cijelom svijetu; poziva na smislenu rodno osviještenu politiku pri sastavljanju ZSOP-a, osobito kroz bolju rodnu ravnotežu među osobljem i vodstvom misija i operacija ZSOP-a te specifičnu obuku razmještenog osoblja; pozdravlja činjenicu da su sve civilne misije ZSOP-a imenovale svog savjetnika za rodna pitanja i poziva vojne misije ZSOP-a da učine isto; potiče države članice da predlože žene kao kandidate za postojeća slobodna radna mjesta; poziva na to da cjelokupno vojno i civilno osoblje koje je rasporedio EU bude dovoljno osposobljeno u pogledu rodne ravnopravnosti i provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti, a posebno toga kako uključiti rodnu perspektivu u svoje zadaće; izražava žaljenje zbog činjenice da je broj žena koje rade u misijama ZSOP-a, a posebno u vojnim operacijama, i dalje vrlo nizak; potiče Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) na promicanje potrebe za konkretnim ciljem i političkom obvezom povećanja broja žena u misijama i operacijama EU-a za upravljanje kriznim situacijama; potiče države članice da pronađu načine za jačanje politika zapošljavanja i zadržavanja te za promicanje sudjelovanja žena u misijama izgradnje i održavanja mira; ističe da je potrebno uvrstiti novu proračunsku liniju za financiranje radnih mjesta savjetnikâ za rodna pitanja u okviru vojnih misija ZSOP-a;

20. ističe globalnu obvezu Unije Sahelu i Rogu Afrike kroz šest civilnih (EUCAP Mali, EUCAP Niger, EUCAP Somalia) i vojnih misija (EUTM Mali, EUTM Somalia, EUNAVFOR ATALANTA, EUNAVFOR MED Irini);

21. konstatira da se vojne operacije ZSOP-a sve češće usmjeravaju na osposobljavanje oružanih snaga (tj. misije EU-a za vojno osposobljavanje) bez izvršne dimenzije; smatra da bi, ne dovodeći u pitanje neizvršnu dimenziju tih misija, njihov mandat trebao biti snažniji, kako bi se europskim savjetnicima omogućilo da što detaljnije na terenu provjere jesu li programi obuke dobro provedeni i jesu li u potpunosti u skladu sa stvarnim operativnim potrebama lokalnih oružanih

snaga; napominje da bi se time također omogućilo bolje sprečavanje lošeg upravljanja i slučajeva zlouporabe nakon što se obučene snage razmjeste na terenu; naglašava da to se posebno odnosi na misiju EUTM Mali, u kojoj su oružane snage Malija raspoređene u vrlo različitim i zahtjevnim područjima, što zahtijeva nadzor nad načinom na koji se trenutačno provodi europska obuka;

22. ističe da samo nekoliko misija ZSOP-a pruža osposobljavanje o seksualnom ili rodno uvjetovanom uznemiravanju te poziva ESVD i države članice da osiguraju obavezno osposobljavanje u cilju borbe protiv takvog uznemiravanja u svim misijama i operacijama te da zajamče učinkovitu zaštitu žrtava i zviždača; poziva da se Ažurirani opći standardi ponašanja za misije i operacije ZSOP-a ažuriraju tako da uključuju načelo nulte tolerancije za nedjelovanje vodstva i uprave EU-a u pogledu seksualnog ili rodno uvjetovanog nasilja;

23. pozdravlja Zaključke Vijeća od 12. listopada 2020. o operaciji EUFOR Althea i spremnost da se u okviru produljenog odobrenja UN-a nastavi mandat operacije kako bi se vlastima Bosne i Hercegovine pružila potpora u održavanju sigurnog i zaštićenog okruženja; uviđa izazove koje predstavlja pandemija bolesti COVID-19 i pohvaljuje osoblje misija koje je tijekom ovog razdoblja ostalo u potpunosti operativno;

24. podsjeća da je situacija u pogledu sigurnosti u Somaliji izrazito zabrinjavajuća i da je ona čimbenik destabilizacije u cijelom Rogu Afrike i šire; u tom pogledu smatra da bi jačanje misije EUTM Somalia u području savjetovanja u zapovjednim strukturama omogućilo znatan utjecaj na vođenje operacija unutar multilateralnog instrumenta vojne pomoći;

25. pozdravlja napore uložene u proces regionalizacije koji je pokrenula regionalna jedinica za savjetovanje i koordinaciju (RACC) i Odluku Vijeća od 12. veljače 2019. o ulasku u drugu fazu tog procesa, čime se jača regionalni pristup EU-a u Sahelu, posebno u okviru misije EUTM Mali proširenjem njezina područja primjene na zemlje skupine G5 Sahel, u cilju učinkovitijeg i operativnijeg djelovanja EU-a preko granica zemalja skupine G5 Sahel te pružanja potpore prekograničnoj suradnji i time učinkovitijeg djelovanja u okviru misija EUCAP Sahel Mali, EUCAP Sahel Niger i EUTM Mali; poziva na to da se ona preimenuje u EUTM Sahel; napominje da su dosljednost i suradnja s afričkim zemljama u području sigurnosti ključne za postizanje stabilnosti i dugoročnog razvoja kontinenta; smatra da je regionalizacija pristupa ZSOP-a u Sahelu relevantna, ali zahtijeva jasniju organizaciju između već postojećih civilnih i vojnih misija ZSOP-a, lokalnih aktera i drugih međunarodnih organizacija (tj. misije Ujedinjenih Naroda za održavanje mira MINUSMA i operacije Barkhane pod vodstvom francuske vojske) kako bi se osigurala operativna sinergija i koordinirani napori na razini Unije;

26. izražava zabrinutost zbog kampanje dezinformiranja usmjerene protiv EU-a u Srednjoafričkoj Republici; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da poduzme mjere kako bi se na učinkovit način utvrdio izvor kampanje dezinformiranja i suzbili takvi napadi; pozdravlja pokretanje misije EUAM RCA u cilju podupiranja reforme sigurnosnog sektora Srednjoafričke Republike i produljenje mandata misije EUTM RCA; smatra da Unija treba brzo i učinkovito poboljšati svoje kapacitete za isporuku opreme, uz osposobljavanje koje pružaju misije EUCAP-a i EUTM-a; napominje da bi se uspostavom Europskog instrumenta mirovne pomoći zajamčio sveobuhvatan pristup izgradnji kapaciteta snaga naših partnera; ističe da odlučni, prisutni i aktivni strani akteri, koji ne dijele nužno ista etička načela kao Unija i njezine države članice, popunjavaju praznine u pogledu kapaciteta i da su uključeni u opremanje tih snaga, bez ikakvog poštovanja vladavine prava i međunarodnih standarda;

27. duboko je zabrinut zbog pogoršanja sigurnosne i humanitarne situacije u regiji Sahela u kojoj terorizam dovodi do povećanog pritiska na zemlje skupine G5 Sahel i njihovo susjedstvo, čime se pogoršavaju lokalne političke, etničke i vjerske napetosti; ističe važnost potpore koju u tom pogledu pružaju misije i operacije EU-a u Sahelu; podsjeća da je ključno održati dugoročna ulaganja međunarodne zajednice u djelovanje za postizanje sigurnosti i stabilnosti u Maliju i Sahelu; pozdravlja nastavak aktivnosti misija i operacija EU-a u Maliju;

28. poziva na novi pristup na operativnoj razini reformi sigurnosnog sektora, sigurnosnoj pomoći i izgradnji vojnih kapaciteta koji uključuje stečena iskustva, posebno u Maliju, i kojim se stavlja naglasak na (a) demokratski nadzor nad svim sigurnosnim snagama, uključujući oružane snage, (b) demokratsko i transparentno upravljanje sektorom, (c) sustavno praćenje potpune i stroge usklađenosti svih aktera s međunarodnim pravom o ljudskim pravima i međunarodnim humanitarnim pravom i (d) jasne mehanizme suspenzije ili povlačenja u slučaju nekažnjivosti i opetovanih kršenja;

srijeda, 20. siječnja 2021.

29. konstatira bolju razinu koordinacije civilnih i vojnih misija u trima zemljama: Maliju, Srednjoafričkoj Republici i Somaliji; pozdravlja koordinirane napore u okviru misije EU-a za izgradnju kapaciteta u Somaliji (EUCAP Somalia) i misije EUTM Somalia u operativnom usklađivanju somalijske policije i vojske u područjima oslobođenima utjecaja organizacije Al Shabaab; naglašava da bi se integrirani pristup alatima, proračunskim instrumentima i akterima misija EUAM CAR i EUTM CAR trebao, kada je to relevantno, primijeniti i u drugim misijama i operacijama ZSOP-a;

30. pozdravlja pokretanje operacije EUNAVFOR MED Irini čiji je cilj pridonijeti održivom miru, sigurnosti i stabilnosti podržavanjem provedbe embarga na oružje Libiji u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2526 (2020.), obukom libijske obalne straže i sprečavanjem trgovine ljudima; posebno potiče države članice da hitno raspodijele obavještajne službe, nadzorne službe, službe izviđanja i pomorske snage potrebne za povećanje kapaciteta operacije Irini, koji su dosad bili ograničeni, te potiče snažniju suradnju s aktualnom pomorskom operacijom NATO-a Sea Guardian, kao i suradnju s regionalnim partnerima; podsjeća na međunarodne obveze u pogledu potrage i spašavanja na moru; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da u potpunosti iskoristi sredstva EU-a u tom području, osobito satelitski centar EU-a i obavještajni centar EU-a; pozdravlja trenutačni napredak u stabilizaciji stanja u Libiji, poziva EU da preuzme aktivnu ulogu u procesu posredovanja kako bi pridonio uspostavi potrebnih temelja za mirnu, stabilnu i demokratsku Libiju;

31. prima na znanje odluku Vijeća od 20. lipnja 2020. o produljenju mandata triju njegovih civilnih misija ZSOP-a: europske misije za pomoć na granicama u Libiji (EUBAM Libija), europske misije za pomoć na graničnom prijelazu Rafah (EUBAM Rafah) i europske policijske misije za palestinska područja (EUPOL COPPS);

32. poziva na daljnji razvoj i jačanje civilno-vojnih struktura EU-a za donošenje odluka te zapovjednih i nadzornih struktura, uz istodobno jamčenje odvojenih vojnih i civilnih zapovjednih lanaca;

33. napominje da će strateško preispitivanje Službe za vojno planiranje i provođenje (MPCC) započeti 2020. godine; uzimajući u obzir učinak tog preispitivanja na planiranje, zapovjedništvo i nadzor vojnih misija i operacija, poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da pravodobno obavještava Parlament o raspoloživim i odabranim opcijama; ponavlja da je EU-u potrebna stalna i punopravna vojna zapovjedna struktura kako bi mogao djelovati samostalno te stoga poziva Vijeće da uspostavi takvu strukturu;

34. prima na znanje cjelokupni napredak i napore uložene u provedbu pakta za civilni ZSOP kojima se nastoje povećati mogućnosti, učinkovitost, fleksibilnost i prilagođenost civilnog ZSOP-a na nacionalnoj razini razvojem i provedbom nacionalnih provedbenih planova radi povećanja nacionalnih doprinosa civilnom ZSOP-u te na razini EU-a razvojem zajedničkog akcijskog plana; poziva na punu provedbu pakta za civilni ZSOP do početka ljeta 2023.; konstatira da se civilni ZSOP suočava s mnogim izazovima u pogledu kapaciteta i dostupnosti dovoljnog broja policajaca, sudaca, tužitelja te drugih sudskih i civilnih stručnjaka u sigurnosnom sektoru; mišljenja je da EU mora nastaviti sa sveobuhvatnom procjenom civilnih misija EUCAP Sahel Mali, EUCAP Sahel Niger, EUCAP Somalia i EUAM RCA u pogledu njihovih mandata, proračuna i ljudskih resursa, kako bi ih se učinilo potpuno operativnima i učinkovitima; poziva države članice da dostave detaljan godišnji pregled napretka u provedbi pakta za civilni ZSOP; poziva sve važne dionike da produbе suradnju i da ojačaju sinergije između civilnih i vojnih misija koje se odvijaju na istom području, posebno u pogledu mobilnosti i sigurne digitalne infrastrukture; pozdravlja osnivanje Centra izvrsnosti za civilno upravljanje kriznim situacijama koji je otvoren u rujnu 2020. i potiče države članice da aktivno sudjeluju u njegovu radu;

35. pohvaljuje kontinuitet i trajnu prisutnost misija i operacija ZSOP-a unatoč vrlo izazovnom okruženju i negativnim učincima uzrokovanima pandemijom bolesti COVID-19; poziva na to da se proračun, resursi, planiranje i oprema za misije i operacije ZSOP-a procijene i prilagode s obzirom na iskustvo stečeno tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 kako bi se osiguralo održavanje operativne učinkovitosti; naglašava da je važno da EU razmotri što bi se još moglo učiniti kako bi se rizik od zaraze osoblja sveo na najmanju moguću mjeru; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog sve većeg negativnog učinka bolesti COVID-19 na postojeće krize i smatra da je od ključne važnosti da EU spriječi da se zbog pandemije bolesti

COVID-19 dovede u pitanje dugi niz godina napretka u izgradnji mira; zabrinut je zbog vala dezinformacija, posebno protiv misija i operacija ZSOP-a u vrijeme pandemije bolesti COVID-19; naglašava potrebu da EU ojača svoje alate za stratešku komunikaciju i javnu diplomaciju, posebno u zemljama u kojima se provode misije i operacije ZSOP-a;

36. uviđa doprinos civilnih i vojnih misija ZSOP-a održavanju mira, stabilnosti i jačanju međunarodne sigurnosti te pružanju podrške trećim zemljama u borbi protiv terorizma; potiče EU da poboljša svoje institucionalne kapacitete za sprečavanje sukoba i posredovanje u sukobima; poziva na proaktivniji pristup rješavanju problema dugotrajnih sukoba u neposrednom susjedstvu EU-a; poziva na pristupe kojima se uvažavaju okolnosti sukoba i koji su usmjereni na ljude, čime se ljudska sigurnost i prava stavljaju u središte angažmana EU-a;

37. smatra da bi EU svoje napore trebao usmjeriti na misije i operacije u kojima ostvaruje najveću dodanu vrijednost; stoga bi pozdravio razmatranje relevantnosti i učinkovitosti određenih misija;

38. poziva na brzo donošenje i provedbu Europskog instrumenta mirovne pomoći, čiji je cilj povećanje učinkovitosti misija EU-a, pružanje potpore njegovim partnerima i doprinos mirovnim operacijama; ističe da bi se tim instrumentom financirao dio troškova obrambenih aktivnosti EU-a, uključujući zajedničke troškove vojnih operacija ZSOP-a i troškove koji se odnose na izgradnju vojnih kapaciteta partnera u zemljama u kojima EU intervenira, te bi mu stoga trebalo dodijeliti dovoljno velik proračun za učinkovito rješavanje trenutačnih izazova povezanih s obukom, operacijama, misijama, projektima i vojnom opremom, uključujući oružje, streljivo i prijevoz, u potpunosti u skladu s osam kriterija Zajedničkog stajališta, međunarodnim ljudskim pravima i humanitarnim pravom te učinkovitim odredbama o transparentnosti, kako je navedeno u preporuci od 28. ožujka 2019. o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći; podsjeća da je potrebno provesti sveobuhvatne *ex ante* procjene rizika i pomno pratiti njegovo korištenje u zemljama primateljicama, posebno u regijama s velikom nestabilnošću političkog okruženja i velikom propusnošću nacionalnih granica, te uspostaviti potrebne zaštitne mjere na razini EU-a kojima bi se spriječilo da terorističke skupine i drugi zlonamjerni akteri nabavljaju to oružje;

39. pozdravlja najavu zajedničke komunikacije o strateškom pristupu za potporu razoružanju, demobilizaciji i reintegraciji bivših boraca za 2021. u pismu namjere uz govor o stanju Unije 2020., kao i pravodobnu reviziju Koncepta potpore EU-a za razoružanje, demobilizaciju i reintegraciju (DDR) iz 2006.; naglašava važnost reforme sigurnosnog sektora kao prioriteta, posebno za civilne misije ZSOP-a, čiji bi glavni cilj trebala biti provedba pristupa usmjerenog na sigurnost ljudi; naglašava da se novim strateškim pristupom razoružanju, demobilizaciji i reintegraciji treba osigurati dosljednost između instrumenata ZSOP-a i razvojne pomoći EU-a;

Razvoj učinkovitih kapaciteta ZSOP-a

40. pozdravlja inicijative EU-a za razvoj kapaciteta, kao što su koordinirano godišnje preispitivanje u području obrane (CARD), stalna strukturirana suradnja (PESCO) i budući Europski fond za obranu (EDF) te program pripremnog djelovanja za istraživanje u području obrane (PADR) i Europski program industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) koji im prethode, s obzirom na to da mogu doprinijeti većoj usklađenosti, koordinaciji i interoperabilnosti u provedbi ZSOP-a i utiranju puta prema ispunjavanju petersberških zadaća i učvršćivanju solidarnosti, kohezije te otpornosti i strateške autonomije Unije;

41. uviđa da su integracija u inicijative EU-a za razvoj kapaciteta i smisleno sudjelovanje većeg broja država članica u velikim europskim obrambenim projektima koji se trenutačno vode gotovo isključivo na bilateralnoj osnovi (tj. FCAS-ovi i MGCS-ovi) od ključne važnosti za uspjeh procesa europske integracije u području obrane te mogu predstavljati jasnu dodanu vrijednost europskim naporima za jačanje suradnje, integraciji u području obrane i interoperabilnosti u korist misija i operacija ZSOP-a;

42. napominje da je ključno poboljšati usklađenost, uključivost, koordinaciju i dosljednost svih instrumenata planiranja obrane EU-a te alata i inicijativa za razvoj kapaciteta, kako bi oni mogli stvoriti smislene sinergije i međusobno se osnaživati, kako bi se izbjeglo udvostručavanje te osigurala učinkovita i strateška upotreba resursa, zajamčila interoperabilnost i olakšalo brzo raspoređivanje;

srijeda, 20. siječnja 2021.

43. poziva države članice da povećaju svoje izdatke za obranu i da teže cilju od 2 % BDP-a;

44. poziva postizanje sporazuma o uredbi o Europskom fondu za obranu te poziva na brzo donošenje i uspostavu Europskog fonda za obranu koji će se baviti zajednički dogovorenim obrambenim prioritetima razvoja zračnih, kopnenih, pomorskih i kibernetičkih kapaciteta te tako poticati mogućnost EU-a da djeluje kao globalni akter koji doprinosi međunarodnoj sigurnosti i koji ju jamči; poziva države članice, Vijeće i Komisiju da osiguraju odgovarajuća financijska sredstva za Europski fond za obranu i da se usredotoče na strukturne projekte s visokom dodanom vrijednošću, čime bi se olakšala industrijska suradnja među državama članicama i konsolidacija snažne europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) te ojačali tehnički, industrijski i strateški kapaciteti u cilju jačanja sposobnosti EU-a da samostalno proizvodi i raspolaže vojnim kapacitetima te održavanja dugoročne tehnološke autonomije Europe; potiče inicijative u području obrambenih sposobnosti kako bi se olakšao angažman malih i srednjih poduzeća;

45. skreće pozornost na vrlo osjetljivu i stratešku prirodu istraživanja u području obrane i potrebu za reguliranjem pristupa projektima koji se financiraju iz Europskog fonda za obranu za subjekte pod kontrolom trećih strana kako bi se postigla usklađenost s ambicijama EU-a u pogledu strateške autonomije; ističe da bi se sudjelovanje trećih zemalja u Europskom fondu za obranu, u nekim posebnim i iznimnim slučajevima u kojima donosi dokazanu tehnološku i operativnu dodanu vrijednost za određene projekte, trebalo provoditi na temelju učinkovite uzajamnosti, da ne bi smjelo oslabiti strateške sigurnosne interese EU-a i ugroziti ciljeve Europskog fonda za obranu te da se mora strogo nadzirati poštovanje pravila utvrđenih u Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za obranu (COM(2018)0476), kao što je zadržavanje intelektualnog vlasništva unutar EU-a;

46. pozdravlja Strateški pregled prve faze stalne strukturirane suradnje (PESCO) do kraja 2020., uključujući uvid u napredak programa i utvrđivanje potrebnih odredbi kako bi PESCO postao učinkovitiji i usmjereniji na ciljeve; smatra PESCO instrumentom koji doprinosi jačanju održive i učinkovite suradnje i integracije u području obrane EU-a poboljšanjem obrambenih kapaciteta i interoperabilnosti država članica sudionica, posebno u pogledu dostupnosti, fleksibilnosti i mogućnosti raspoređivanja snaga; podsjeća da bi projekti PESCO-a trebali pomoći da se učinkovitost rashoda za obranu maksimalno poveća; smatra da bi PESCO trebalo koristiti kao dodatni instrument za postizanje ciljeva EU-a i doprinošenje ciljevima NATO-a; pozdravlja nedavno donošenje odluke o sudjelovanju trećih zemalja u PESCO-u, ali napominje da bi svako takvo iznimno sudjelovanje u pojedinačnim projektima PESCO-a trebalo pružiti dodanu vrijednost državama članicama EU-a i projektima te doprinijeti jačanju PESCO-a i ZSOP-a te ispunjavanju zahtjevnijih obveza, da bi trebalo biti podložno vrlo strogim političkim, materijalnim i pravnim uvjetima te se provoditi na temelju utvrđene i učinkovite uzajamnosti;

47. poziva države članice sudionice da ulože napore i da pokažu potpunu političku angažiranost i stratešku ambiciju, osiguraju potrebna sredstva i ispune ambiciozne i obvezujuće zajedničke obveze o kojima su postigle dogovor, istodobno osiguravajući vidljiv napredak u brzoj i učinkovitoj provedbi trenutačnih projekata u okviru PESCO-a; ističe da su projekti prvog vala uglavnom projekti izgradnje kapaciteta koji uključuju što više država članica te da uključiva priroda projekata PESCO-a ne bi trebala dovesti do toga da države članice sudionice smanje svoje ambicije; zabrinut je zbog toga što nedostaci u kapacitetima i kritični nedostaci, kako su utvrđeni u procesu glavnog cilja u okviru plana razvoja kapaciteta (CDP) i koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane (CARD), neće biti na odgovarajući način ili u potpunosti ispravljeni i riješeni za provođenje uspješnih vojnih operacija; preporučuje da se provede preispitivanje trenutačnih 47 projekata u okviru PESCO-a kako bi se provjerio ostvareni napredak i kako bi se utvrdili projekti koji bi se mogli objediniti, prema odluci država članica sudionica; potiče države članice sudionice da se usredotoče na projekte PESCO-a koji donose istinsku dodanu vrijednost uz operativniji fokus, međusobnu korist i strateške čimbenike za Uniju te projekte sa strateškom dimenzijom koji se bave budućim sigurnosnim prijetnjama; snažno potiče države članice da u okviru reforme borbene skupine EU-a (EU BG) razmotre mogućnosti za njezino pokretanje u okviru PESCO-a kako bi se povećao njezin operativni kapacitet, modularnost i prilagodljivost uspostavom stalnih multinacionalnih jedinica namijenjenih izvršavanju vojnih zadaća kako je navedeno u članku 43. UEU-a te jačanju sposobnosti EU-a da provodi snažne operacije upravljanja krizama;

Jačanje suradnje sa strateškim partnerima

48. pozdravlja napredak u suradnji između EU-a i NATO-a od zajedničke izjave u Varšavi 2016.; pohvaljuje napredak postignut u provedbi zajedničkog skupa prijedloga iz 2016. i 2017., posebice jačanje političkog dijaloga između EU-a i NATO-a na svim razinama, kao i strukturirani dijalog o vojnoj mobilnosti, nastojanja da se osigura veća usklađenost

između pojedinačnih postupaka planiranja obrane te pojačanu suradnju u području kibersigurnosti i obrane te u suzbijanju hibridnih prijetnji i kampanja dezinformiranja; prima na znanje razinu suradnje između NATO-a i EU-a u pomaganju civilnim vlastima u obuzdavanju i zaustavljanju širenja pandemije bolesti COVID-19; poziva EU i NATO da dodatno poboljšaju obostrano poticajnu suradnju, među ostalim između misija i operacija, te da produbе svoje strateško partnerstvo; naglašava važnost daljnjeg jačanja partnerstva EU-a i NATO-a u području vojne mobilnosti; ističe važnost organiziranja i provedbe zajedničkih obuka i vježbi europskih oružanih snaga, kao i usporednih i koordiniranih vježbi EU-a i NATO-a;

49. u tom pogledu pozdravlja operaciju Atlantska odlučnost i NATO-ovu ojačanu prednju prisutnost na europskom kontinentu te uviđa važnost postrojbi NATO-a u nastojanju da se spriječi daljnja ruska agresija i pruži ključna potpora u slučaju sukoba;

50. podsjeća da je NATO i dalje temelj zajedničke obrane za države članice koje su i članice Organizacije sjevernoatlantskog ugovora, kako je izričito prepoznato u UFEU-u; smatra da se u okviru suradnje EU-a i NATO-a trebaju nadopunjavati i uzajamno poštovati posebnosti i uloge obiju institucija te da se njome ne bi trebale nepotrebno replicirati ili mijenjati strukture; podsjeća da je obrambena suradnja jedan od stupova transatlantske suradnje te da je i dalje od presudne važnosti za uzajamnu sigurnost savezničkih i partnerskih zemalja te stoga ponovno ističe potrebu za jačanjem odnosa; podsjeća da u skladu s načelom „jedinstva snaga” razvoj obrambenih sposobnosti EU-a ne predstavlja konkurentnu prijetnju Savezu te da će donijeti korist zemljama koje su stranke i ZSOP-a i NATO-a; smatra da bi se učinkovitija suradnja EU-a u području sigurnosti i obrane trebala smatrati čimbenikom kojim se jača europski stup NATO-a te načinom da EU preuzme veću ulogu u osiguravanju vlastite sigurnosti; smatra da bi se inicijativama za razvoj kapaciteta trebala osigurati interoperabilnost sa saveznicima i olakšati brzo raspoređivanje; sa zabrinutošću napominje da su neka razilaženja narušila solidarnost Saveza nakon djelovanja Turske u istočnom Sredozemlju;

51. naglašava potrebu za jačanjem statusa EU-a kao pružatelja pomorske sigurnosti, otpornosti EU-a i država članica na krizne situacije u njihovim teritorijalnim vodama te važnost usklađene pomorske strategije za borbu protiv nezakonitih pomorskih nedržavnih aktera; smatra da je potrebno uskladiti pravila o intervencijama i standarde za opremu te ojačati obuku osoblja kako bi se provodila koordinirana i jedinstvena djelovanja u europskim i međunarodnim operacijama ili u slučaju pomorskih kriza, događaja i incidenata; ističe potrebu za suradnjom EU-a i NATO-a u cilju osiguravanja zajedničkog učinkovitog pristupa prijetnjama pomorskoj sigurnosti, kao što su prekogranični i organizirani kriminal, uključujući mreže organiziranog kriminala koje olakšavaju trgovinu ljudima, oružjem i drogom, krijumčarenje te pomorsko piratstvo;

52. snažno podržava strateško partnerstvo između EU-a i UN-a u upravljanju kriznim situacijama te u civilnim, policijskim i vojnim mirovnim operacijama; pozdravlja napredak postignut u provedbi osam zajednički utvrđenih i usklađenih prioriteta EU-a i UN-a o mirovnim operacijama i upravljanju kriznim situacijama za razdoblje 2019. – 2021.; potiče države članice da više doprinose mirovnim operacijama UN-a i poziva institucije EU-a da im u tom pogledu pomognu; konstatira da je postignut određeni napredak u pogledu jačanja suradnje između misija i operacija na terenu, posebno potpisivanjem Okvirnog sporazuma od 29. rujna 2020. između EU-a i UN-a za pružanje uzajamne potpore u kontekstu njihovih misija i operacija na terenu te u okviru Programa za žene, mir i sigurnost kojim se doprinosi provedbi Akcijskog plana EU-a za žene, mir i sigurnost, sprečavanju sukoba, kao i napretku na političkoj i strateškoj razini; poziva EU i UN da dodatno istraže mogućnosti pojačane suradnje, osobito u područjima zajedničkih operacija, u područjima koja uključuju planiranje tranzicije misije, dogovore o podršci na terenu, razmjenu informacija izvan područja misija i planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama s obzirom na pandemiju bolesti COVID-19, kao i u području klime i obrane;

53. ponovno potvrđuje da je unatoč Brexitu Ujedinjena Kraljevina i dalje bliski strateški partner EU-a i njegovih država članica te da je ključno održati snažnu, blisku suradnju u području obrane i sigurnosti između EU-a i Ujedinjene Kraljevine jer EU i Ujedinjena Kraljevina dijele isto strateško okruženje te njihov mir i sigurnost ugrožavaju jednake prijetnje; potiče Ujedinjenu Kraljevinu da sudjeluje u misijama i operacijama ZSOP-a, operacijama upravljanja krizama, razvoju obrambenih sposobnosti, relevantnim agencijama Unije, kao i u projektima u okviru PESCO-a, poštujući pritom autonomiju EU-a u donošenju odluka, suverenitet Ujedinjene Kraljevine, načelo uravnoteženih prava i obveza, na temelju učinkovite uzajamnosti i uključujući pravedan i primjeren financijski doprinos; prima na znanje povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz ZSOP-a 31. prosinca 2020.; poziva na uvođenje brzih postupaka zamjene kako bi se zajamčio kontinuitet misija i operacija ZSOP-a u kojima je razmješteno britansko osoblje imalo važnu ulogu;

srijeda, 20. siječnja 2021.

54. poziva EU da održava blisku suradnju s postojećim regionalnim snagama kao što su Afrička unija, Gospodarska zajednica zapadnoafričkih država (ECOWAS), Udruženje država jugoistočne Azije (ASEAN) i Arktičko vijeće te sa zemljama sličnih stavova koje nisu članice NATO-a;

55. poziva na sustavniju provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti, s obzirom na to da je prošlo dvadeset godina od njezina donošenja, te na jačanje Akcijskog plana EU-a o ženama, miru i sigurnosti; poziva na smislenu rodno osviještenu politiku pri sastavljanju ZSOP-a, osobito kroz bolju rodnu ravnotežu među osobljem i vodstvom misija i operacija ZSOP-a te specifičnu obuku razmještenog osoblja;

56. poziva na provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2250 o mladima, miru i sigurnosti te na smislenu integraciju mladih i njihovih perspektiva u analize sukoba na kojima se temelji potpora koju pružaju misije i operacije ZSOP-a; poziva na donošenje mjera na razini EU-a kako bi se poboljšale prilike za smisleno sudjelovanje mladih u održavanju i promicanju mira i sigurnosti;

57. poziva EU da se uhvati u koštac sa sustavnim i sve brojnijim prijetnjama zaštiti i očuvanju kulturne baštine te da suzbije krijumčarenje kulturnih artefakata, posebno u područjima sukoba; napominje da, ako se društvu oduzmu njegova kulturna baština i povijesni korijeni, ono postaje podložnije radikalizaciji i globalnim džihadističkim ideologijama; poziva EU da razvije sveobuhvatnu strategiju za suzbijanje takvih prijetnji;

Povećanje otpornosti i pripremljenosti Unije

58. zabrinut je zbog toga što neki globalni akteri i sve veći broj regionalnih aktera namjerno zaobilaze ili pokušavaju uništiti međunarodni poredak utemeljen na pravilima, multilateralizmu i vrijednosti održivog mira, prosperiteta i slobode, koje odgovaraju temeljima na kojima je izgrađena Europska unija; napominje da je pandemija bolesti COVID-19 otkrila nove globalne nestabilnosti i napetosti te pojačala postojeće; naglašava da je pandemija ojačala javnu potporu Uniji koja manje ovisi o ostatku svijeta, koja je bolje zaštićena i koja može djelovati neovisno; poziva na snažniju međunarodnu ulogu Europske unije, na veće europsko jedinstvo, solidarnost i otpornost te na povezaniju vanjsku politiku u kojoj je učinkoviti multilateralizam središnji element; pozdravlja zaključke Vijeća iz lipnja 2020. u kojima se zagovara snažna Europska unija koja promiče mir i sigurnost te štiti svoje građane;

59. ističe važnu ulogu oružanih snaga za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 i pozdravlja vojnu pomoć civilnim vlastima, posebice pri postavljanju poljskih bolnica, prijevozu pacijenata te dostavi i distribuciji opreme; smatra da je taj vrijedan doprinos ukazao na potrebu da se uzmu u obzir stečena iskustva kako bi se ojačala vojna sredstva i kapaciteti država članica kojima se podupire Mehanizam Unije za civilnu zaštitu, što je primarni alat za suočavanje s kriznim situacijama, kao i u svrhu humanitarne pomoći; nadalje smatra da je za učinkovito suočavanje sa zdravstvenim krizama ključno pripremiti vojno medicinsko osoblje država članica za brzo sudjelovanje; ponovno ističe važnost uzajamne pomoći i solidarnosti, u skladu s člankom 42. stavkom 7. UEU-a i člankom 222. UFEU-a;

60. ističe važnost vojne mobilnosti; smatra da je potrebno unaprijediti i olakšati potpunu vojnu mobilnost diljem Europe te stoga poziva na pojednostavljenje i usklađivanje postupaka kako bi se državama članicama omogućilo brže djelovanje jer je vojna mobilnost korisna u upravljanju civilnim krizama; ustraje u tome da je važno raspolagati odgovarajućim proračunom za projekte vojne mobilnosti; pozdravlja činjenicu da je projekt vojne mobilnosti dio PESCO-a; inzistira na tome da je potrebno uspostaviti europske mehanizme usmjerene na olakšavanje prekogranične upotrebe vojnih logističkih kapaciteta za suočavanje s takvim hitnim situacijama kako bi se omogućile bolja koordinacija, sinergija, solidarnost i podrška; ustraje u tome da bi se slična pomoć i solidarnost u razdoblju pandemija i sličnih kriza, među ostalim, mogla proširiti na partnerske zemlje u neposrednom susjedstvu EU-a; naglašava potrebu za poboljšanjem kemijske, biološke, radiološke i nuklearne (KBRN) pripravnosti EU-a i njegovih nužnih kapaciteta; ističe da je potrebno pojačati praćenje i zaštitu ključne i kritične infrastrukture, posebno u pogledu podmorskih optičkih internetskih kablova;

61. smatra da je važno osigurati bolju povezanost unutarnjih i vanjskih aspekata politika EU-a kako bi se osiguralo da politike EU-a djeluju prema postizanju ciljeva zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključujući energetsku politiku EU-a;

62. smatra da je zaštita svih slabih točaka u Europskoj uniji ključna za učinkovitu zajedničku obranu europskih građana; sa zabrinutošću primjećuje sve veću militarizaciju Krimskog poluotoka i pokušaje Ruske Federacije da destabilizira crnomorsku regiju, što je dovelo do priznavanja ranjivosti istočnog krila Sjevernoatlantskog saveza na sastanku na vrhu NATO-a u Walesu 2014.; poziva EU da prepozna ranjivost istočnoeuropskih država članica kao sredstvo jačanja europske obrane i da zajedno s NATO-om razvije sveobuhvatnu strategiju za osiguravanje i obranu istočnog krila;

Proaktivno suzbijanje i sprečavanje hibridnih prijetnji

63. pozdravlja skup prioriteta i smjernica donesenih za suradnju EU-a u području suzbijanja hibridnih prijetnji i poboljšanja otpornosti na te prijetnje, uključujući borbu protiv dezinformacija, hibridnog ratovanja, špijunaže, lažnih vijesti i propagande, te uspostavu sustava brzog uzbunjivanja kako bi se olakšala suradnja sa skupinom G7 i NATO-om; poziva EU i njegove države članice da razviju i ojačaju sigurnost svojih informacijskih i komunikacijskih sustava, uključujući kanale za sigurnu komunikaciju; naglašava važnost i hitnost toga da EU ojača svoju stratešku komunikaciju i uloži više u nju te da bude otporniji u pogledu sposobnosti suočavanja sa svim stranim uplitanjima koja ugrožavaju njegov demokratski sustav, suverenitet i građane te u pogledu njihova sprečavanja; ističe važnu ulogu radne skupine East StratCom i potvrđuje važan rad u okviru projekta EUvsDisinfo te poziva na dodatnu proračunsku i političku potporu kako bi se još više poboljšale njezine mogućnosti u borbi protiv dezinformiranja i informiranja o mjerama i politikama EU-a;

64. naglašava hitnu potrebu da EU uvede snažniju strategiju za otkrivanje i proaktivno suzbijanje agresivnih i zlonamjernih kampanja dezinformiranja koje protiv njega provode treće zemlje i nedržavni akteri; ističe potrebu za preispitivanjem mandata tima ESVD-a za stratešku komunikaciju kako bi se riješilo pitanje vanjskog uplitanja i uključilo provjeravatelje činjenica, istraživače, novoosnovana poduzeća i organizacije civilnog društva; ustraje u tome da je potrebno osigurati dovoljno osoblja i sredstava za sve službe EU-a koje se bave stranim uplitanjem i dezinformacijama kako bi se bolje identificirali, istražili i suzbili pokušaji uplitanja u demokratske procese EU-a ili djelovanja EU-a u inozemstvu; naglašava važnost suradnje i pomoći partnerskim zemljama, posebno u neposrednom susjedstvu EU-a, u njihovim nastojanjima da se pozabave pitanjem i suzbiju zlonamjerno strano uplitanje, posebno dezinformiranje i propagandu, s obzirom na to da u mnogim slučajevima te radnje nastoje partnerske zemlje skrenuti s puta prodemokratskih reformi te predstavljaju udar na europske vrijednosti i ideale;

65. pozdravlja činjenicu da je Vijeće donijelo odluku da prvi put dopusti EU-u nametanje ciljanih restriktivnih mjera u cilju sprečavanja kibernapada koji predstavljaju vanjsku prijetnju EU-u ili njegovim državama članicama i odgovora na njih, uključujući kibernapade protiv trećih zemalja ili međunarodnih organizacija, te nametanje sankcija osobama ili subjektima odgovornima za kibernapade; naglašava da je potrebno poboljšati sustav viznih ograničenja kao dio mehanizma sankcija EU-a primjenom biometrijskih postupaka za izdavanje viza kako bi se subjektima uključenima u hibridno ratovanje ograničilo putovanje u EU pod lažnim identitetom; ističe hitnu potrebu za dodatnom integracijom aspekata kibersigurnosti u EU-ove sustave upravljanja kriznim situacijama; naglašava da je pojačana suradnja u sprečavanju i suzbijanju kibernapada ključna u ovo osobito ranjivo vrijeme kako bi se unaprijedila međunarodna sigurnost i stabilnost u kiberprostoru; u tom pogledu pozdravlja dobar napredak postignut u okviru projekta PESCO timova za brz odgovor na kiberincidente; poziva na veću potporu Agenciji Europske unije za kibersigurnost (ENISA) te na snažnu koordinaciju u tom pogledu s NATO-ovim Centrom izvrsnosti za kooperativnu kibernetičku obranu; poziva na veću koordinaciju EU-a u pogledu uspostavljanja kolektivne odgovornosti za zlonamjerne kiberincidente, kao i na pojačanu suradnju s međunarodnim organizacijama i zemljama istomišljenicama; posebno je zabrinut zbog stalnog otkrivanja kibernapada ili prodorâ malih razmjera u sustave kritične infrastrukture koji su i dalje u stanju mirovanja, ali mogu imati velik učinak; potiče države članice da na svim razinama ugrade pričuvne mehanizme u svoje sustave kritične infrastrukture, kao što su proizvodnja električne energije i strateška komunikacija;

66. uviđa sve veću važnost kibernetičkih i automatiziranih kapaciteta obavještajnih službi, naglašava da oni predstavljaju prijetnju svim državama članicama i institucijama EU-a; potiče sve institucije EU-a i države članice da nastave poboljšavati svoje kibernetičke i automatizirane tehnologije te dodatno potiče na suradnju u području tih tehnoloških napredaka;

67. naglašava važnost stjecanja vještina u području kvantnog računalstva te naglašava potrebu za poboljšanjem suradnje između EU-a i SAD-a u tom području kako bi se zajamčilo da se kvantno računalstvo isprva upotrebljava među partnerima koji su u dobrim odnosima i podržavaju slične ciljeve;

srijeda, 20. siječnja 2021.

68. konstatira sve veću važnost svemirske sigurnosti i satelita; naglašava važnost Satelitskog centra Europske unije i nalaže agenciji da analizira i izradi izvješće o sigurnosti i/ili slabim točkama satelitâ EU-a i država članica u pogledu svemirskog otpada, kibernapada i izravnih raketnih napada;

Osiguravanje sredstava Uniji za provedbu ZSOP-a

69. ističe da su odgovarajuće razine financijskih resursa, osoblja i imovine ključne kako bi se osiguralo da Unija ima snagu i kapacitet promicati mir i sigurnost unutar svojih granica i u svijetu; poziva države članice da pokažu političku volju da se usklade s europskim ambicijama u području obrane i da ispune preuzete obveze;

70. žali zbog nedostatka ambicije Europskog vijeća u pogledu sigurnosnih i obrambenih inicijativa u okviru višegodišnjeg financijskog okvira (VFO); potiče Komisiju da predstavi i uspostavi ambiciozan strateški program rada za Europski fond za obranu (istraživački i neistraživački) osmišljen za jačanje zajedničkog djelovanja i prekogranične suradnje diljem Unije te za vojnu mobilnost kako bi se državama članicama pomoglo da djeluju brže i učinkovitije, među ostalim financiranjem prometne infrastrukture s dvojnom namjenom i pojednostavljenjem diplomatskih odobrenja i carinskih propisa; poziva EU da izgradi vlastiti obrambeni sustav balističkih projektila, kao i integrirani i slojeviti strateški sustav zračne obrane, također osmišljen za suprotstavljanje hipersoničnim projektilima; podsjeća na to da su europski građani jasno i dosljedno pozvali Uniju da unaprijedi svoju ulogu u ostvarivanju održive stabilnosti i sigurnosti, što se može postići potrebnim financijskim sredstvima i ambicioznim VFO-om u području vanjskog djelovanja i obrane;

71. upozorava na opasnost od nedostatka ambicije da se financiraju europske obrambene inicijative u okviru VFO-a u kombinaciji sa znatnim i nekoordiniranim rezovima u nacionalnim proračunima za obranu kao rezultat krize uzrokovane bolešću COVID-19; naglašava potrebu da države članice izdvoje potrebna financijska sredstva na nacionalnoj razini kako bi se Uniji omogućilo da djeluje kao globalni akter u promicanju mira; u tom kontekstu dijeli procjenu Europskog revizorskog suda da su „vojne sposobnosti država članica daleko od one razine koja je potrebna za ostvarivanje vojne ambicije EU-a”;

72. podsjeća na to da, iako su zajednički europski obrambeni projekti i inicijative ključni za rješavanje problema manjkova u područjima istraživanja i razvoja povezanima s obranom, udruživanja resursa i koordiniranja napora, glavninu obrambenih sredstava koja se upotrebljavaju za misije ZSOP-a i dalje osiguravaju države članice te se i dalje plaćaju iz nacionalnih proračuna za obranu;

73. potiče države članice da slijede svoj službeni angažman na razini Vijeća i preuzmu odgovornost za svoje odluke u Vijeću o provedbi civilnih i vojnih misija osiguravanjem nužnog osoblja i kapaciteta Uniji za postizanje ciljeva o kojima su se jednoglasno usuglasile te da tako ispune svoju obvezu u pogledu postizanja sigurnije Europske unije;

74. ističe vrijednost međunarodnog sudjelovanja u misijama i operacijama ZSOP-a kao pojačanja europskim kapacitetima i poziva na pojačanu provedbu postojećih okvirnih sporazuma o sudjelovanju kojima se potiče kolektivno doprinošenje miru i sigurnosti;

75. prima na znanje važan rad satelitskog centra EU-a (SatCen) i naglašava da Unija mora raspolagati odgovarajućim resursima u području satelitskih snimki i prikupljanja obavještajnih podataka; naglašava da bi SatCen EU-a trebao imati na raspolaganju financijska sredstva iz strukturnih fondova Unije kako bi mogao i dalje doprinositi djelovanjima Unije, posebno kako bi se osiguralo satelitsko snimanje visoke rezolucije kao potpora misijama i operacijama ZSOP-a;

Uspostava ambicioznog plana EU-a za globalni nadzor oružja, neširenje oružja i razoružanje

76. uznemiren je zbog aktualnih prijetnji međunarodnim vrijednostima i potencijalne buduće erozije globalnih struktura za neširenje oružja i razoružanje; boji se da bi nepridržavanje i povlačenje iz najvažnijih ugovora o nadzoru oružja ili njihovo neproduljivanje ozbiljno naštetilo međunarodnim režimima nadzora oružja koji su omogućili desetljeća stabilnosti, da bi se time ugrozili odnosi među državama koje posjeduju nuklearno naoružanje, da bi se moglo izravno zaprijetiti europskoj sigurnosti, naročito u pogledu nepostojanja propisa kojima se regulira i smanjuje taktičko nuklearno oružje i nuklearno oružje malog i srednjeg dometa te da bi to moglo dovesti do novih nadmetanja u pogledu nuklearnog oružja; ističe hitnu potrebu za obnavljanjem prekograničnog povjerenja;

77. sa zabrinutošću primjećuje normalizaciju opasne retorike o korisnosti nuklearnog oružja; ponovno potvrđuje da su međunarodni mir i sigurnost jači u svijetu bez nuklearnog oružja ili njegova širenja te da razoružanje podrazumijeva ne samo smanjenje broja aktivnih bojnih glava nego i smanjenje vojne i političke težine koja se pripisuje toj vrsti oružja;

78. ponovno potvrđuje svoju punu podršku predanosti EU-a i njegovih država članica Ugovoru o neširenju nuklearnog oružja kao temelju režima neširenja nuklearnog oružja i nuklearnog razoružanja; ponavlja svoj poziv na donošenje snažnog zajedničkog stajališta EU-a uoči konferencije, kojim se zahtijeva usvajanje konkretnih i učinkovitih mjera tijekom 10. Revizijske konferencije stranaka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja koje bi bile ključan element u očuvanju strateške stabilnosti i izbjegavanju nove utrke u naoružavanju;

79. još jednom žali zbog povlačenja Sjedinjenih Američkih Država i Ruske Federacije iz Sporazuma o nuklearnim bojnim glavama srednjeg dometa; konstatira da je Rusija odgovorna za propast Sporazuma jer ga se uporno nije pridržavala; izražava žaljenje zbog činjenice da bi slom Sporazuma mogao dovesti do eskalacije napetosti te povećanih nuklearnih i vojnih prijetnji i rizika, uz ugrožavanje budućnosti režima nadzora naoružanja; ističe da se snažno protivi novoj utrci u naoružanju između SAD-a i Ruske Federacije i njezinim mogućim posljedicama za Europu te ponovnoj militarizaciji na europskom tlu; potiče Vijeće i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da pokrenu inicijativu koju bi predvodio EU u cilju poticanja konverzije Sporazuma o nuklearnim bojnim glavama srednjeg dometa u multilateralni Sporazum;

80. podsjeća na to da su učinkoviti međunarodni režimi kontrole oružja, razoružanja i neširenja oružja okosnica globalne i europske sigurnosti i stabilnosti;

81. potiče SAD i Rusku Federaciju da dodatno napreduju u pregovorima o produžetku sporazuma Novi START koji istječe u veljači 2021.; smatra da bi produljenje Sporazuma objema potpisnicama osiguralo dodatno vrijeme za nastavak pregovora u cilju postizanja dogovora o novom instrumentu za nadzor naoružanja; poziva na hitno uključivanje drugih država, posebno Kine, u sve postojeće sporazume (kao što su Novi START, Sporazum o nuklearnim bojnim glavama srednjeg dometa i Otvoreno nebo) ili u buduće pregovore o instrumentima za nadzor nuklearnog naoružanja;

82. žali zbog toga što Rusija selektivno provodi svoje obveze u okviru sporazuma Otvoreno nebo; izražava svoje duboko žaljenje zbog odluke SAD-a o povlačenju iz sporazuma Otvoreno nebo, glavnog instrumenta za nadzor naoružanja koji je pridonio izgradnji povjerenja te koji je manjim državama omogućio vrijednu priliku za praćenje i provjeravanje vojnih aktivnosti susjeda; poziva preostale potpisnice da nastave provoditi Sporazum, istovremeno osiguravajući njegovu funkcionalnost i korisnost; poziva SAD da poništi svoju odluku o povlačenju iz sporazuma Otvoreno nebo;

83. pozdravlja financijski doprinos EU-a projektima i aktivnostima Organizacije za zabranu kemijskog oružja (OPCW); pozdravlja činjenicu da je Vijeće usvojilo horizontalni režim sankcija za rješavanje problema sve češće upotrebe i širenja kemijskog oružja; osuđuje nedavnu upotrebu kemijskog oružja i smatra da nedostatak odgovornosti za takve incidente potkopava međunarodnu normu protiv upotrebe kemijskog oružja; poziva EU da preuzme inicijativu u rješavanju pitanja nekažnjavanja upotrebe kemijskog oružja i da razmotri načine za jačanje OPCW-a kako bi se osiguralo brzo i precizno utvrđivanje odgovornosti te učinkoviti mehanizmi odgovora; poziva EU da nastavi ulagati napore u suzbijanje širenja i upotrebe kemijskih oružja te da podrži globalnu zabranu kemijskog oružja, kako je utvrđeno Konvencijom o kemijskom oružju (CWC);

84. izražava veliku zabrinutost zbog pokušaja ubojstva poznatog ruskog oporbenog vođe Alekseja Navalnoga zabranjenim neurotoksinom za koji se, u skladu s Konvencijom o kemijskom oružju, smatra da se upotrebljava kao kemijsko oružje te koji, kao takav, predstavlja ozbiljnu povredu međunarodnih normi; poziva na neovisnu međunarodnu istragu tog slučaja; pozdravlja odluku Vijeća o nametanju sankcija kako bi se sve osobe odgovorne za trovanje privelo pravdi;

85. traži od potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da iznese prijedloge za jačanje dostupnog stručnog znanja o neširenju i nadzoru oružja u EU-u te da se pobrine za to da EU ima snažnu i konstruktivnu ulogu u razvoju i jačanju globalnih napora u neširenju i nadzoru oružja te arhitekturi za razoružavanje koji se temelje na pravilima; u tom pogledu pozdravlja imenovanje novog posebnog izaslanika za neširenje oružja i razoružanje; uviđa da su hitno potrebni novi međunarodni sporazumi u području nadzora naoružanja; navodi da u kontekstu nuklearnog odvraćanja razvoj hipersoničnih projektila može ugroziti načela uzajamno zajamčenog uništenja te stoga poziva na sklapanje globalnog ugovora o nadzoru naoružanja o upotrebi, rasponu, brzini, principu, inspekciji nuklearnih tereta i postavljanju hipersoničnih sustava oružja blizu obale, koji je pokrenuo EU;

86. ponovno ističe svoju punu predanost očuvanju djelotvornog međunarodnog nadzora naoružanja, razoružanja i neširenja oružja kao temelja globalne i europske sigurnosti; ističe svoju punu podršku radu Ureda Ujedinjenih naroda za poslove razoružanja i Programu UN-a za razoružanje; ponavlja svoju predanost provođenju politika usmjerenih na smanjenje svih nuklearnih arsenala;

srijeda, 20. siječnja 2021.

87. pozdravlja Zaključke Vijeća o reviziji svojeg Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme ([13]); čvrsto smatra da, s obzirom na to da EU ima sve veće ambicije u području obrane, postoji potreba za većom konvergencijom, transparentnošću i dosljednošću politika država članica o izvozu oružja, kao i za jačanjem javnog nadzora; poziva države članice da premoste svoja različita tumačenja Zajedničkog stajališta i da se u potpunosti pridržavaju njegovih osam kriterija, a posebno da strogo primjenjuju kriterij br. 4. o regionalnoj stabilnosti te da obustave svaki izvoz vojne opreme koja bi se mogla koristiti protiv drugih država članica; pozdravlja nastojanja uložena u povećanje transparentnosti te javni i parlamentarni nadzor nad izvozom oružja; poziva da se zajedničkim nastojanjima poboljšaju procjene rizika, provjere krajnjih korisnika i provjere nakon isporuke;

88. apelira na države članice da poštuju Kodeks ponašanja EU-a pri izvozu oružja; ponavlja da je nužno da se sve države članice EU-a strogo pridržavaju pravila utvrđenih Zajedničkim stajalištem Vijeća 2008/944/ZVSP; podsjeća da su se države članice obvezale na zauzimanje snažnih nacionalnih stajališta u pogledu svojih politika izvoza oružja u Tursku na temelju odredbi Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP, uključujući strogu primjenu kriterija br. 4 o regionalnoj stabilnosti; ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku da, sve dok Turska nastavlja provoditi svoje trenutačne nezakonite jednostrane mjere u istočnom Sredozemlju, koje su u suprotnosti sa suverenitetom bilo koje države članice (posebno Grčke i Cipra) i međunarodnim pravom, te ne sudjeluje u dijalogu na temelju međunarodnog prava, u Vijeću uspostavi inicijativu na temelju koje će sve države članice zaustaviti izvoz oružja u Tursku za sve vrste vojne opreme, uključujući oružje, oružje za robu s dvojnom namjenom i znanje, u skladu sa Zajedničkim stajalištem;

89. pozdravlja aktivnosti EU-a usmjerene na podržavanje sveopće primjene Ugovora o trgovini oružjem te poziva sve zemlje koje su velike izvoznice oružja da ga čim prije potpišu i ratificiraju;

90. napominje da razvoj tehnologije u području umjetne inteligencije donosi nove etičke izazove; poziva EU da preuzme vodstvo u globalnim nastojanjima da se uspostavi sveobuhvatni regulatorni okvir kojim bi se osigurao smislen ljudski nadzor nad ključnim funkcijama odabira i postizanja ciljeva u području razvoja i upotrebe oružja koje pokreće umjetna inteligencija; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika, države članice i Europsko vijeće da donesu zajedničko stajalište o sustavima autonomnog oružja kojim se osigurava smislen ljudski nadzor nad ključnim funkcijama sustava naoružanja; inzistira na početku međunarodnih pregovora o zajedničkoj definiciji i okviru za upotrebu oružja s određenim stupnjem autonomije te poziva na donošenje pravno obvezujućeg instrumenta kojim bi se zabranilo smrtonosno autonomno oružje bez smislene ljudske kontrole;

91. poziva EU da preuzme vodeću ulogu u globalnim naporima za uspostavu sveobuhvatnog i učinkovitog globalnog sustava nadzora naoružanja za širenje raketne tehnologije i tehnologije bespilotnih borbenih letjelica;

Osiguravanje demokratskog nadzora, legitimiteta i uključivog angažmana

92. naglašava potrebu da Parlament dosljedno rješava sva pitanja obrane; poziva da se preispita i proširi mandat Pododbora za sigurnost i obranu zbog sve većeg broja obrambenih inicijativa na razini EU-a te s obzirom na osnivanje Komisijine Glavne uprave za obrambenu industriju i svemir (DG DEFIS);

93. pozdravlja redovite razmjene stajališta s potpredsjednikom Komisije / Visokim predstavnikom o pitanjima ZSOP-a i poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da osigura da se stavovi Parlamenta uzimaju u obzir; naglašava potrebu da se osiguraju redovita kratka izvješća posebnih predstavnika EU-a, posebnih izaslanika te zapovjednika misija i operacija; smatra da bi se s Parlamentom trebalo unaprijed savjetovati o strateškom planiranju misija ZSOP-a, promjenama u njihovim mandatima i planovima o njihovu završavanju; poziva na sveobuhvatnu provedbu članka 36. UEU-a;

94. ističe potrebu za razvojem još uže suradnje s nacionalnim parlamentima u pitanjima ZSOP-a kako bi se osigurali veća odgovornost, transparentnost i nadzor;

95. ponovno ističe važnost unapređenja alata dostupnih civilnom društvu kako bi se osigurala njegova smislena i suštinska uključenost u oblikovanje obrambene politike i učinkovit nadzor nad njom;

([13]) SL L 335, 13.12.2008., str. 99.

o

o o

96. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Europskom vijeću, Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, glavnom tajniku NATO-a, agencijama EU-a u području sigurnosti i obrane te nacionalnim parlamentima država članica.